

С.А. Циганов, д-р екон. наук, проф.,
Інститут міжнародних відносин
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Процеси інтернаціоналізації світової економіки не могли і не зможуть обминути ні Україну, ні її фінансово-банківську систему, особливо з огляду на відкритість вітчизняної економіки. В Україні необхідно обрати оптимальну національну стратегію щодо залучення та функціонування іноземного банківського капіталу, враховуючи всі переваги та витрати. З одного боку, присутність банків з іноземним капіталом у банківській системі України відповідає інтересам розвитку національної фінансової системи, сприяє залученню іноземних інвестицій та розширенню ресурсної бази соціально-економічного розвитку.

Але водночас існують досить серйозні фінансові та економічні ризики швидкого зростання частки іноземного банківського капіталу, пов'язані з можливою втратою суверенітету в сфері грошово-кредитної політики, можливим посиленням нестабільності, несподіваними коливаннями ліквідності банків, спекулятивними змінами попиту та пропозиції на грошово-кредитному ринку, можливим відпливом фінансових ресурсів. Саме тому при виборі оптимальної стратегії щодо залучення іноземного капіталу в банківську систему України дуже важливо розглянути досвід інших країн. Вивчення досвіду інтеграційних процесів, що відбуваються в банківських системах країн Західної та Центрально-Східної Європи, дає змогу охарактеризувати перспективи входження України в світовий фінансовий простір.

Аналіз впливу іноземного банківського капіталу на економіку країни, яка його приймає, свідчить, що він може мати як позитивне, так і негативне забарвлення. Рівень позитивного впливу прямо пов'язаний із рівнем розвитку та відкритості національної фінансово-кредитної сфери, досконалості механізму фінансового регулювання. Досвід країн – членів ОЕСР – свідчить, що присутність іноземних банків посилює конкуренцію на національному ринку, передусім, на оптовому ринку кредитних ресурсів, підвищує його ефективність за рахунок появи нових фінансових інструментів і нових видів послуг, а також підвищення якісного рівня наявних послуг. Так, наприклад, у США через конкуренцію з боку іноземних банків знизилася процентна маржа, з'явилися нові фінансові інструменти, зокрема, різноманітні види синдікованих банківських кредитів, кредити зі змінною процентною ставкою, отримали розповсюдження форфейтингові операції тощо.

Такий підхід є надзвичайно важливим, оскільки в сучасних умовах із трьох основних цілей державної політики у сфері кредитування, до яких можна віднести досягнення ефективності, стабільність та захист інтересів

вкладників, на перше місце висувається (при збереженні важливості двох останніх) підвищення рівня ефективності національної банківської системи на основі її модернізації, посилення конкуренції тощо. У цих умовах залучення іноземних банків є важливою складовою загальної конкурентної політики.

Таким чином, для підвищення ролі банківської системи України необхідне істотне підвищення ефективності банківської діяльності в національній економіці, активізація участі банків в кредитуванні та інвестуванні реального сектора економіки, фінансуванні інноваційного розвитку. Це дозволить напрацювати банкам механізми і фінансові інструменти, притаманні країнам із розвинутою фінансовою системою. Наближення за кількісними та якісними параметрами банківської системи України до рівня розвинених країн дозволить суттєво підвищити її роль в інтернаціоналізації світового господарства.